

Literatuur:

De moeilijke weg naar het socialisme

Schrijvers in dienst van de staat, DDR 1949-1965

In de zogenoemde *Ankunftsliteratur* (*Ankunft* = aankomst) maakt de hoofdpersoon een ontwikkelingsproces door en wordt uiteindelijk een overtuigde socialist. Niet in alle boeken kwam de socialistische heilstaat er goed vanaf.

Naast de literatuur van de *Bitterfelder Weg* ontstond in de jaren vijftig de *Ankunftsliteratur*. Verhalen die daartoe gerekend worden, volgen over het algemeen dezelfde verhaalopbouw. De hoofdpersoon komt in conflict met de socialistische maatschappij en in de verlokking om deze te ontvluchten. Door gebeurtenissen en gesprekken raakt de hoofdpersoon toch overtuigd dat het socialisme de juiste weg is.

De stroming ontleent zijn naam aan het boek 'Ankunft im Alltag' (1961) van Brigitte Reimann. In de tijd van de arbeidersopstand van 17 juni 1953 en de bouw van de Muur in 1961 was er grote behoefte aan overtuigende boeken die het socialisme als een goed systeem afschilderen.

Andere boeken uit deze periode hadden een meer kritisch gehalte, zoals Stefan Heyms '5 Tage im Juni' (1974). Het boek beschrijft de arbeidersopstand van 1953. Het mocht niet gepubliceerd worden in de DDR.

Uwe Johnsons beroemde roman 'Mutmaßungen über Jakob' (1959) had een enorme uitwerking. Johnson introduceerde moderne - en dus Westerse en volgens de Partij verfoeilijke - verteltechnieken. Ook zette hij vraagtekens bij de socialistische ideeën over de ontwikkeling van een ideale maatschappij. Voor Johnson was alles niet zo duidelijk en rechtlijnig. Hij schetste een genuanceerd en onzeker beeld van de socialistische heilstaat. Het boek werd uitgegeven bij uitgeverij Suhrkamp. In het jaar van verschijnen vertrok Johnson naar West-Berlijn.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/naslagwerk/477/de-moeilijke-weg-naar-het-socialisme>